

Zadeva C-439/23

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

13. julij 2023

Predložitveno sodišče:

Tribunale civile di Padova (Italija)

Datum predložitvene odločbe:

22. junij 2023

Tožeča stranka:

KV

Tožena stranka:

CNR – Consiglio Nazionale delle Ricerche

Predmet postopka v glavni stvari

Tožba, ki jo je oseba KV vložila, da bi se ugotovila njena pravica do priznavanja celotnega obdobja zaposlitve na podlagi več pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih s Consiglio Nazionale delle Ricerche (nacionalni raziskovalni svet, Italija; v nadaljevanju: C.N.R.) pred zaposlitvijo za nedoločen čas, in sicer za namene izračuna njene delovne dobe in pripadajočega povišanja plače ter da bi se CNR naložila vzpostavitev njene kariere in izplačilo nastale razlike v plači.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Predlog za razlago določbe 4, točka 1, Direktive 1999/70/ES na podlagi člena 267 PDEU, zlasti glede vprašanja, ali je to določbo mogoče uporabiti za pogodbe o zaposlitvi za določen čas, sklenjene pred datumom začetka veljavnosti te direktive ter v obdobju od datuma začetka njene veljavnosti do izteka roka, določenega državam članicam za njen prenos.

Vprašanje za predhodno odločanje

Ali je določbo 4, točka 1, Direktive Sveta 1999/70/ES z dne 28. junija 1999 o okvirnem sporazumu o delu za določen čas, sklenjenem med ETUC, UNICE in CEEP:

- treba uporabiti *ratione temporis* za delovna razmerja, sklenjena za določen čas, ki so zaradi izteka pogodbenega roka prenehala pred začetkom veljavnosti Direktive 1999/70/ES (10. 7. 1999);
- ali jo je treba uporabiti *ratione temporis* za delovna razmerja za določen čas, ki so nastala na podlagi individualne pogodbe o zaposlitvi, sklenjene pred začetkom veljavnosti Direktive 1999/70/ES (10. 7. 1999), in ki so prenehala zaradi izteka pogodbenega roka v obdobju od datuma začetka veljavnosti te direktive do izteka roka, določenega državam članicam za njen prenos (10. 7. 2001);
- ali jo je treba uporabiti *ratione temporis* za delovna razmerja, ki so nastala na podlagi individualne pogodbe o zaposlitvi za določen čas, sklenjene v obdobju od datuma začetka veljavnosti Direktive 1999/70/ES (10. 7. 1999) do izteka roka, določenega državam članicam za njen prenos (10. 7. 2001), in ki so prenehala zaradi izteka pogodbenega roka, ki je nastopil po roku za prenos?

Navedene določbe prava Unije

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti člen 21;

Direktiva 1999/70/ES, zlasti določba 4, ki določa načelo prepovedi diskriminacije delavcev za določen čas glede na primerljive delavce za nedoločen čas;

Pogodba o delovanju Evropske unije, zlasti člen 267.

Navedene določbe nacionalnega prava

Decreto legislativo 6 settembre 2001, n. 368 (zakonska uredba št. 368 z dne 6. septembra 2001), v veljavi od 24. oktobra 2001, s katero je bila prenesena Direktiva 1999/70/ES, zlasti člen 6, v skladu s katerim ima delavec, zaposlen na podlagi pogodbe za določen čas, pravico do dopusta in vseh nadomestil, ki so predvidena za primerljive delavce, zaposlene za nedoločen čas, in sicer sorazmerno s trajanjem obdobja zaposlitve, če to ni objektivno nezdržljivo z naravo pogodbe za določen čas.

Legge 20 marzo 1975, n. 70 (zakon št. 70 z dne 20. marca 1975) v različici, ki je veljala v času dejanskega stanja v postopku v glavni stvari, zlasti člen 36, s katerim se C.N.R. priznava možnost zaposlovanja raziskovalcev in

visokospecializiranega tehničnega osebja na podlagi pogodb za določen čas za obdobje, ki ni daljše od petih let.

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 C.N.R., italijanski javni zavod, ki je pristojen za izvajanje in spodbujanje raziskovalnih dejavnosti na glavnih področjih razvoja znanja in njegove uporabe, je s tožečo stranko, osebo KV, sklenil več pogodb o zaposlitvi za določen čas v skladu s členom 36 zakona št. 70 z dne 20. marca 1975.
- 2 Natančneje, od 2. novembra 1993 do 31. marca 1995 je bila oseba KV zaposlena pri C.N.R. kot tehnolog tretje stopnje, od 1. avgusta 1995 do 1. avgusta 2000 je bila zaposlena na istem delovnem mestu, za obdobje od 4. septembra 2000 do 31. decembra 2001 pa je bila z njo sklenjena pogodba o zaposlitvi za delovno mesto raziskovalca III. stopnje.
- 3 Zadnjenavedena pogodba je prenehala 30. septembra 2001, potem ko je bila oseba KV uspešna na javnem natečaju, na podlagi katerega je bila s 1. oktobrom 2001 zaposlena za nedoločen čas kot raziskovalec III. stopnje.
- 4 Vendar pa osebi KV ob sklenitvi delovnega razmerja za nedoločen čas ni bila priznana delovna doba, dosežena na podlagi zgoraj navedenih pogodb o zaposlitvi za določen čas, ki so bile sklenjene pred iztekom roka, določenega državam članicam za prenos Direktive 1999/70/ES, tj. do 10. julija 2001.
- 5 Oseba KV je zato 8. februarja 2022 pri Tribunale di Padova (sodišče v Padovi, Italija) vložila tožbo, s katero je zahtevala priznanje obdobja zaposlitve na podlagi treh omenjenih pogodb o zaposlitvi za določen čas, da bi se upoštevala ustrezna delovna doba, kar bi vplivalo tudi na višino njenega osebnega prejemka.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 6 C.N.R. kot stranka v postopku predlaga zavrnitev tožbe z utemeljitvijo, da Direktiva 1999/70/ES nima retroaktivnega učinka.

Kratka obrazložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 7 Predložitveno sodišče najprej ugotavlja, da v postopku v glavni stvari ni sporno, da se po italijanskem pravu obdobja zaposlitve, v katerih je delavec zaposlen za določen čas v smislu člena 36 zakona št. 70/1975, ne upoštevajo za priznavanje skupne delovne dobe tudi v primeru poznejše zaposlitve za nedoločen čas, v nasprotju s tem, kar velja za osebje, ki opravlja enako delo in je že od začetka zaposleno za nedoločen čas.
- 8 Predložitveno sodišče meni, da je za namene tega predloga za sprejetje predhodne odločbe pomembno vprašanje časovnega področja uporabe določbe 4, točka 1,

Direktive 1999/70/ES, ki velja od 10. julija 1999 in so jo države članice morale prenesti najpozneje do 10. julija 2001. V zvezi s tem ugotavlja, da v italijanski sodni praksi obstajata dva različna pristopa.

- 9 V skladu s prvim pristopom se določba 4 navedene direktive in s tem načelo prepovedi diskriminacije, ki je v njej določeno, ne uporablja za delovna razmerja za določen čas, ki so v celoti prenehala pred rokom, določenim državam članicam za prenos Direktive. To naj bi bilo podprto z načelom prepovedi retroaktivnosti prava Unije, v skladu s katerim se pravila materialnega prava uporabljajo le za dejanske položaje, ki so nastali po začetku njihove veljavnosti, razen če je s pravom Unije določen njihov retroaktivni učinek.
- 10 V skladu z drugim in najnovejšim pristopom, ki se je očitno uveljavil v nacionalni sodni praksi Corte di cassazione (kasacijsko sodišče, Italija), se za izračun skupne delovne dobe delavca, zaposlenega po pogodbi za nedoločen čas, lahko upoštevajo tudi obdobja zaposlitve za določen čas v primeru delovnih razmerij, ki so bila sklenjena in v celoti prenehala pred začetkom veljavnosti Direktive 1999/70/ES. Ta pristop naj bi temeljil na razlagalnem načelu, ustaljenem v sodni praksi Sodišča Evropske unije, v skladu s katerim se novo pravilo, razen izjem, takoj uporabi za „prihodnje učinke“ položaja, ki je nastal med veljavnostjo starega pravila (sodbe z dne 10. junija 2010, INPS, C-395/08 in C-396/08, točka 53; z dne 12. septembra 2013, Kuso, C-614/11, točka 25; z dne 14. aprila 1970, Brock, C-68/69, točka 7; z dne 10. julija 1986, Licata/ESO, C-270/84, točka 31; z dne 18. aprila 2002, Duchon, C-290/00, točka 21; z dne 11. decembra 2008, Komisija/Freistaat Sachsen, C-334/07, točka 43, in z dne 22. decembra 2008, Centeno Mediavilla in drugi/Komisija, C-443/07, točka 61).
- 11 Vendar pa je treba po mnenju predložitvenega sodišča to razlagalno načelo, ki izhaja iz sodne prakse Sodišča, razumeti tako, da potrjuje prvega od obeh navedenih pristopov sodne prakse. Ko namreč Sodišče trdi, da se na novo uvedeno pravilo uporablja za „prihodnje učinke“, naj bi se načeloma želelo sklicevati le na dejanske položaje, ki so nastali pred začetkom veljavnosti novega pravila prava Unije in ki tudi v nadaljevanju izkazujejo bistveno kontinuiteto, ne pa na položaje, ki so nastali in v celoti prenehali pred začetkom veljavnosti na novo uvedenega pravila.
- 12 Po mnenju predložitvenega sodišča je ta ugotovitev v skladu z omejitvami, naloženimi z načeloma pravne varnosti in varstva legitimnih pričakovanj, s katerima je izključeno, da bi se pravila materialnega prava Unije retroaktivno uporabljala za položaje, ki so nastali pred začetkom njihove veljavnosti, razen če iz njihovega besedila, ciljev ali strukture jasno izhaja, da jim je treba pripisati tak učinek (sodbe z dne 25. februarja 2021, Caisse pour l'avenir des enfants, C-129/20, točka 31; z dne 29. januarja 2002, Pokrzepowicz-Meyer, C-162/00, točki 49 in 50; z dne 26. marca 2015, Komisija/Moravia Gas Storage, C-596/13 P, točki 32 in 33; z dne 7. novembra 2013, Gemeinde Altrip in drugi, C-72/12, točka 22; z dne 12. novembra 1981, Meridionale Industria Salumi in drugi, od C-212/80 do C-217/80, točka 9; z dne 23. februarja 2006, Molenbergnatie, C-201/04,

točka 31; z dne 10. februarja 1982, Bout, C-21/81, točka 13, in z dne 15. julija 1993, GruSa Fleisch, C-34/92, točka 22).

- 13 Predložitveno sodišče poudarja, da poleg tega taka razlaga izhaja prav iz sodb Sodišča, na katerih temelji drugačna razlaga, ki je podana z navedenim drugim pristopom nacionalne sodne prakse (sodbe z dne 10. julija 1986, Licata/ESO, C-270/84, točka 31; z dne 29. junija 1999, Butterfly Music, C-60/98, točka 24; z dne 14. aprila 1970, Brock, C-68/69, točke 6–9; z dne 24. januarja 2018, Pantuso in drugi, C-616/16 in C-617/16, točka 37; Centeno Mediavilla in drugi/Komisija, točka 64; Komisija/Freistaat Sachsen, točki 33 in 53; Gavieiro Torres, točka 90; INPS, točke 52–55; z dne 22. junija 2022, Volvo, C-267/20, točke 99–104, ter navedeni sodbi Pokrzeptowicz-Meyer in Kuso).
- 14 Določbo 4, točka 1, Direktive 1999/70/ES, ki se razlaga ob upoštevanju sodne prakse Sodišča na področju prepovedi retroaktivnosti prava Unije in uporabe na novo uvedenega pravila za „prihodnje učinke“ položajev, nastalih v preteklosti, je v danih okoliščinah po mnenju predložitvenega sodišča treba razumeti tako, da ne zajema delovnih razmerij za določen čas med tožečo stranko in C.N.R. v obdobju od 2. novembra 1993 do 31. marca 1995 in od 1. avgusta 1995 do 1. avgusta 2000, ker sta se obe razmerji sklenili in prenehali pred iztekom roka za prenos Direktive. Nasprotno pa se navedena določba uporablja za delovno razmerje za določen čas, sklenjeno med tožečo stranko in C.N.R., v obdobju od 4. septembra 2000 do 30. septembra 2001, ker je obstajalo na dan izteka roka za prenos Direktive.

DELOVNO DOKUMENT